

NIEVES MUÑOZ
Las batallas silenciadas
 EDHASA

Catalina Luque

Professora de Llengua i Literatura IES Antoni Llidó · Xàbia

De vegades és difícil enfrontar-se al fet d'escriure una ressenya d'un llibre que té poc a ressenyar. La sospita que potser tens *el pavo subido* i que, en el fons, no eres més que una esnob que se les vol donar d'exquisida no deixa de pegar-te voltes al cap. Però de vegades (i perdó per la redundància) no connectes amb una obra i no li veus cap de mèrit més enllà del talent de formar una història i desenvolupar-la al llarg de 544 pàgines (cosa, per cert, que tu no has pogut fer mai).

Doncs, *aixina* estem. Què li hem de fer!? I el cas és que la cosa prometia. Almenys en teoria el plantejament era molt interessant: durant la I Guerra Mundial una joveneta **Irène Curie**, filla de **Marie i Pierre Curie**, va anar al front amb una camioneta Renault on havien muntat un equip de raigs X portàtil amb el qual ajudar els metges i infermeres de guerra en la diagnosi i tractament dels ferits. A partir d'ací l'autora (infermera de professió en la vida civil) aprofita per reivindicar el paper de les dones durant la guerra. I no solament com a víctimes innocents de la brutalitat de la guerra, sinó com a éssers actius que lluiten per ser tingudes en compte pels seus companys homes que les miren per damunt del muscle i que són molt expeditius per a ordenar però molt poc receptius per a acceptar que les coses es poden fer d'una altra manera.

Però el que en principi podia ser una obra interessant i reivindicativa de les dones i les seues aportacions a la civilització acaba convertint-se, al meu parer, en un fulletó sense cap ni peus. I jo, de fulletons, (digueu-me clàssica), me n'estime més els de **Víctor Hugo** o **Dumas** (Sue ja em costa un poquet). Arriba un moment que l'obra es converteix en *El secreto de Puente Viejo* o qualsevol d'aquestes novel·les que ocupen gran part de la programació televisiva de les vesprades. En això o en un acudit, perquè et donen ganes de dir saben aquell que diu què hi fa una física en un Renault amb una infermera lesbiana, una anglesa de bones famílies que juga a la infermera redemptora, una prostituta *malgré lui* i una bruixa basca? Què més els pot passar a estes dones? Al final, tot es

converteix en un llistat de tòpics: la dona que té aspiracions professionals truncades pel promés i els seus superiors, la dolça hereva que lluita per trobar el seu lloc a la vida i que fa de la poesia una defensa contra la destrucció i la mort, la donamaga que viu en connexió amb allò més tel·lúric i primigeni i que sap de la vida i la mort, la científica asperger (i perdó per l'ús inadequat del terme però m'enteneu) que ha de decidir entre la ciència i la vida i la prostituta explotada des de menuda per la seua mateixa mare. Mort, amor, dolor, violacions, sang, vísceres, morfina, un part... Tot el que pot passar, passa.

Fins i tot el fet d'haver triat Irène Curie com un dels personatges de la novel·la acaba convertint-se en un pes mort. Perquè clar, la biografia d'aquesta dona està documentada. Tal i com la mateixa autora reconeix al final de la novel·la. Irène Curie va anar a Bèlgica amb el petit Curie, però mai no va estar a Verdun. Per això, no són creïbles les relacions que Irène estableix amb la resta de personatges i per això en un moment donat (el més truculent i melodramàtic) l'autora l'ha de fer desaparèixer de manera forçada. Tampoc no és massa versemblant la seua influència sobre la resta de personatges i com obliga a acceptar unes imposicions que tampoc no acaben de ser coherents amb els personatges.

I no vaig a dir res sobre l'estil literari excepte que és complicat trobar veus distingibles. Hi ha un tipus de literatura que sembla tota escrita per la mateixa persona. Si torne a llegir que alguna cosa "*partió al personaje X por la mitad*" o cap tòpic per l'estil vomitaré... I des d'ací faig una crida al Ministeri de Medi Ambient (o com es diga ara) perquè declare el subjuntiu com a espècie en greu perill de desaparició. Per acabar d'arrodonir-ho tot, assenyalaré que almenys a l'edició digital del llibre que jo he utilitzat, m'ha paregut detectar dos errors greus que no haurien d'haver passat desapercebuts als correctors: s'atribuïx l'acció a un personatge que no hi és perquè hi ha una confusió amb els noms.

Malgrat tot això, vull destacar el treball de documentació de l'autora. Relatar l'horror de la guerra no és gens senzill. Hi ha magnífiques novel·les que ho han intentat potser amb més fortuna. *Las batallas silenciadas* mostra la deshumanització de la guerra de trinxeres, la por, els olors, el soroll, la guerra química, la fam, el caos d'un hospital de campanya... A Verdun es va lliurar una batalla que semblava la fi del món. La I Guerra Mundial no va ser **Gary Cooper** fent l'amor a una infermera d'un hospital italià. Va ser l'infern per als homes que hi van lluitar, per a la població civil que la va patir i per als sanitaris (homes i dones) que s'hi van deixar la pell lluitant pels cossos i les ànimes dels ferits. Amputacions, tifus, dolor, falta d'instrumental, de medicaments... Les guerres han canviat poc i la batalla de Verdun va perfeccionar diabòlicament la manera que tenen les persones per acabar els uns amb els altres... Jo, només que no torne a passar mai res de semblant, ja en tinc prou.

